

Ana Carretero García, *La Unión Europea permite a través de la Directiva 2015/412 que los Estados restrinjan o prohíban el cultivo de organismos modificados genéticamente en su territorio* (Kilka uwag o wprowadzeniu przez Unię Europejską możliwości ograniczenia lub zakazu upraw organizmów genetycznie modyfikowanych na swoim terytorium – dyrektywa nr 412/2015), RDDA 2015, nr 67, s. 39–51.

Przepisy dyrektywy nr 412/2015 umożliwiły państwom członkowskim UE podejmowanie decyzji w zakresie upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych na części lub całości swoich terytoriów w drodze dwuetapowej weryfikacji. W pierwszej kolejności organizm transgeniczny będzie musiał zostać zatwierdzony na szczeblu unijnym przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności. Następnie dane państwo będzie mogło odmówić wydania zezwolenia na uprawę roślin genetycznie zmodyfikowanych na swoim obszarze, jeżeli okaże się to uzasadnione celami polityki ochrony środowiska, względami odpowiedniego zagospodarowania przestrzennego w miastach i na obszarach wiejskich, użytkowaniem gruntów, skutkami o charakterze społeczno-gospodarczym czy też chęcią uniknięcia obecności GMO w innych produktach oraz celami polityki rolnej i publicznej. Skorzystanie z takiej możliwości pociąga za sobą obowiązek poinformowania Komisji Europejskiej, która może w ciągu 75 dni od przedstawienia jej stanowiska danego państwa zgłosić swoje uwagi. Ponadto przepisy dyrektywy wprowadziły również obowiązek udzielenia informacji o decyzji niedopuszczającej uprawy GMO czy też o środkach ograniczających te uprawy do np. części terytorium danego państwa wszystkim zainteresowanym podmiotom. To ostatnie ograniczenie może zostać zrealizowane poprzez złożenie odpowiedniego wniosku do organu, który zezwolenie wydał, lub do KE – jeśli GMO zostało zatwierdzone na mocy rozporządzenia nr 1829/2003.

María José Cazorla González, *El cultivo de los OMGS en el marco europeo tras la Directiva 2015/412* (Uprawa GMO w prawodawstwie europejskim w świetle dyrektywy nr 412/2015), RDDA 2015, nr 67, s. 67–82.

W kolejnym artykule dotyczącym problematyki dopuszczenia możliwości upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych w Unii Europejskiej podjęto próbę przybliżenia nowej regulacji prawnej w zakresie określenia wzajemnego oddziaływania na siebie upraw rolnictwa genetycznie zmodyfikowanego, konwencjonalnego i ekologicznego. W tym zakresie przepisy dyrektywy nr 412/2015 nałożyły na państwa członkowskie uprawiające na swoim terytorium GMO obowiązek podejmowania na obszarach przygranicznych środków zapobiegających skażeniom środowiska. W praktyce oznacza to konieczność utworzenia specjalnych stref buforowych uniemożliwiających przedostanie się materiału transgranicznego na terytorium państwa sąsiadującego. Przepisy znajdują

jednak zastosowanie tylko do tych państw, w których uprawa roślin genetycznie zmodyfikowanych została zakazana. Prawodawca unijny przewidział konieczność przygotowania państw członkowskich UE do wdrożenia w życie stosownych przepisów dyrektywy dając na to czas do 3 kwietnia 2017 r. Należy podkreślić, że postanowienia wspomnianego aktu prawnego dotyczą jedynie upraw, a nie wprowadzania do obrotu i przywozu zatwierdzonych nasion zmodyfikowanych genetycznie.

Andrés Miguel Cosialls Ubach, *La agricultura familiar y el "land grabbing" ante la función social de la propiedad agraria y la nueva reforma de la PAC* (Rolnictwo rodzinne i „land grabbing” w świetle ich funkcji socjalnych oraz nowej reformy WPR), RDDA 2015, nr 67, s. 83–94.

Podstawę unijnego rolnictwa stanowią rodzinne gospodarstwa rolne oraz gospodarstwa rolne o relatywnie niewielkiej powierzchni. Zgodnie z danymi statystycznymi aż 84% ogólnej liczby gospodarstw rolnych w Unii Europejskiej prowadzonych jest wspólnie przez rodziny, z kolei 69% wszystkich gospodarstw ma mniej niż 5 hektarów powierzchni. Ich dalsze funkcjonowanie jest zagrożone m.in. z uwagi na nasilające się procesy związane z postępującą koncentracją ziemi rolnej w rękach zagranicznych osób prawnych. Sytuacja ta sprzyja zwiększaniu nierówności społecznych w rolnictwie oraz dalszemu rozwojowi zjawiska w postaci „land grabbing”. Jednym z celów Wspólnej Polityki Rolnej jest zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, zwłaszcza przez podniesienie indywidualnego dochodu osób pracujących w rolnictwie. W celu realizacji tej zasady reforma WPR z 2013 wprowadziła szereg obostrzeń m.in. w postaci tzw. degresji, a więc zjawiska polegającego na obniżeniu wysokości płatności bezpośrednich dla podmiotów prowadzących wielkopowierzchniowe gospodarstwa rolne. Najlepszy tego przykład stanowi rozporządzenie nr 1307/2013 – którego postawienia w art. 11 zmniejszają kwotę płatności bezpośrednich, która ma zostać przyznana rolnikowi za dany rok kalendarzowy o co najmniej 5% w odniesieniu do części kwoty przekraczającej 150 000 euro zysku. Zdaniem autorki konieczne jest podejmowanie dalszych działań prawnych mających na celu zapewnienie ochrony gospodarstw rodzinnych.

Tomás Prieto Alvarez, *La parcial "publicación" y "comunitarización" de la agricultura. El caso de las denominaciones de origen* (Częściowa „publizacja” i „uwspólnotowienie” rolnictwa. Rola chronionych oznaczeń geograficznych), RDDA 2015, nr 67, s. 145–158.

Od wielu lat odnotowuje się stopniowe narastanie regulacji o charakterze publicznoprawnym w ramach unormowań dotyczących rolnictwa w Unii Europejskiej. Opisując to zjawisko, włoski profesor Antonio Carozza stwierdził, że mamy do czynienia z postępującą publicyzacją prawa prywatnego w ogólności oraz prawa rolnego w szczególności. Jednocześnie zaobserwowano tendencje polegające na „uwspólnotowieniu”

instytucji i rozwiązań prawnych przyjętych w poszczególnych państwach członkowskich, co oznacza ich przeniesienie z szczebla krajowego na szczebel unijny. Najlepszy tego przykład stanowi ochrona produktów rolno-żywnościowych w UE w postaci chronionych oznaczeń geograficznych oraz chronionych nazw pochodzenia. System ten został wprowadzony na szczeblu unijnym, aby wesprzeć producentów wyrobów związanych z danym obszarem geograficznym. Jego ustanowienie odbywa się przez zagwarantowanie godziwych dochodów z tytułu właściwości wytwarzanych przez nich produktów, zapewnienie jednolitej ochrony nazw jako jednego z praw własności intelektualnej na terytorium Unii, udostępnienie konsumentom jasnych informacji na temat właściwości stanowiących wartość dodaną produktów. Wyraz coraz większej publicyzacji tej formy ochrony produktów rolnych stanowi systemu kontroli i nadzoru państwa nad prawidłowym stosowaniem zarejestrowanych nazw geograficznych wprowadzony rozporządzeniem nr 1151/2012.

Opracowanie: KRZYSZTOF RÓŻAŃSKI

PRZEGLĄD PRAWA ROLNEGO

NR 2 (19) – 2016, 290-292

DOI: 10.14746/ppr.2016.19.2.19